

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра слов'янських мов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Kultura języka i język kultury

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Польська мова і література та англійська мова»,
«Польська мова і література», «Польська мова і зарубіжна література»

Спеціальність **B11 Філологія, 014 Середня освіта**

Спеціалізація (за наявності) **B11.033 Слов'янські мови та література
(переклад включно), перша - польська**

Галузь знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні

кафедри слов'янських мов

Протокол №5 від “29” грудня 2025 р.

м.Івано-Франківськ–2025

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Kultura języka i język kultury
Викладач (-і)	к.ф.н. , доц. Мицан Д.М.
E-mail викладача(-ів)	dariia.mytsan@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна
Обсяг дисципліни	90 годин/3.0 кредитів ECTS
Консультації	Консультації проводяться згідно з узгодженим графіком на навчальний семестр. Також консультації можливі в день проведення лекцій чи практичних занять, окрім того практикується залучення онлайн ресурсів за попередньою домовленістю.
Посилання на сайт Дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/6781

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Kultura języka i język kultury» передбачає ознайомити студентів з поняттями культура мови, регіональна культура, кулінарна культура, духовна культура (література, музика, фільми). Акцентується увага студентів на культурі мови і відносинами у суспільстві. Розглядаються окремі проблеми сучасної польської мови – спілкування молоді, мовна культура і правильне вживання фемінітивних форм.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Курс має на меті озброїти майбутніх полоністів уміннями реалізації таких мовних конструкцій як: застосування компліментів, вираження співчуття, критикування чи відмови, виголошення тостів. Усе це подається в соціокультурному аспекті і беруться до уваги суспільні відносини, типові мовні ситуації, мова окремих соціальних груп, інтернет спілкування та польські звичаї і традиції, а також обізнаність із роллю перекладу в процесі комунікації між польською і українською мовами, а також між польською і українською культурами;

Завданням цієї дисципліни є підготовка висококваліфікованого філолога-полоніста, який здатний розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, а саме в діяльності, пов'язаній з творенням письмових та усних текстів, організацією успішної польсько-української і українсько-польської комунікації.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології та перекладу (лінгвістики, літературознавства, фольклористики та літературного краєзнавства) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою (польською).

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії польської мови.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати польську, мову в усній і письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною, польською та англійською мовами.

ФК 12. Здатність до організації як усної, так і писемної ділової комунікації.

ФК 13. Здатність перекладати, редагувати, реферувати та анотувати польською та англійською мовами тексти різних жанрів.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та польською і англійською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію польської, англійської мови і польської та світової літератур, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 10. Знати норми польської, англійської, української мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів польською мовою, англійською та українською мовами.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати польську, англійську, українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції польської, англійської, української філології, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

ПРН 21. Здійснювати переклад польськомовного та англomовного писемного та усного тексту українською мовою та українськомовного польською та англійською мовами.

5. Організація навчання

Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		-----	
практичні		30 годин	
самостійна робота		60 годин	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	035 Філологія 014 Середня освіта	IV	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		Кількість годин	
		Практичні	Сам. робота
Тема 1. Pierwsze spotkanie. Zagadnienia komunikacyjne: przywitanie, zapoznanie, komplementy, zaproszenie, odmowa, krytyka. Zagadnienia językowe: synonimy, homonimy, sposoby wyrażania ekspresj, zgrubnienia i zdrobnienia imion i ich funkcje.		2	4
Тема 2. Powtórne spotkanie. Zagadnienia komunikacyjne:pocieszenie, kondolencje. Zagadnienia językowe: sposoby wyrażania pocieszenia i współczucia.		2	4

Tema 3. I żyli długo i szczęśliwie. Zagadnienia komunikacyjne: gratulacje, życzenia, toasty, opis sytuacji. Zagadnienia językowe: składanie życzeń i gratulacji, sposoby wznoszenia toastów.	2	4
Tema 4. Tradycje ślubne i weselne w literaturze polskiej. Zagadnienia komunikacyjne: oświadczyzny, zaręczyny, ślub, wesele. Zagadnienia językowe: wyrażania uczuć i emocji, leksyka ślubna i weselna.	2	4
Tema 5. Reguły, które rządzą naszym życiem. Zagadnienia komunikacyjne: netykieta, instrukcje, prośba, ponaglenie Zagadnienia językowe: pisanie e-maili i krótkich wiadomości, formy adresatywne.	2	4
Tema 6. Kariera zawodowa. Zagadnienia komunikacyjne: opis kariery zawodowej. Zagadnienia językowe: socjolekt, gwara, żargon	2	4
Tema 7. Język młodzieżowy. Zagadnienia komunikacyjne: komunikowanie się młodzieży, wyrażanie opinii na temat muzyki. Zagadnienia językowe: język młodzieżowy, slang, zapożyczenia z języka angielskiego.	2	4
Tema 8. Feminatywy. Zagadnienia komunikacyjne: komunikacja kobiet i mężczyzn, komunikacja w mediach społecznościowych (posty i komentarze). Zagadnienia językowe: nazwy zawodów i stanowisk, feminatywy, płeć w języku.	2	4
Tema 9. Poprawność językowa. Zagadnienia komunikacyjne: poprawność językowa w komunikacji, opis działalności Rady języka polskiego. Zagadnienia językowe: ortografia, frazeologia, semantyka.	2	4
Tema 10. Polska ziemniakami stoi. Zagadnienia komunikacyjne: opis tradycji kulinarnych, opis potraw. Zagadnienia językowe: nazwy potraw, nazwy mieszkańców regionów	2	4

Polski.		
Тема 11. Jeszcze coś oprócz ziemniaków. Zagadnienia komunikacyjne: komunikacja językowa w różnych regionach Polski. Zagadnienia językowe: epitety, leksyka regionalna.	2	4
Тема 12. Kulinarne mapa Polski. Zagadnienia komunikacyjne: opis potraw regionalnych i sposobów ich przygotowania, tworzenie menu restauracyjnego, składanie zamówienia. Zagadnienia językowe: przepisy kulinarne, zdobienia i ich funkcje.	2	4
Тема 13. Polska a turyści. Zagadnienia komunikacyjne: tworzenie przewodnika turystycznego, opis rękodzieła regionalnego. Zagadnienia językowe: wieloznaczność	2	4
Тема 14. Kulinarne w literaturze polskiej. Zagadnienia komunikacyjne: zamiana stylu literackiego na potoczny. Zagadnienia językowe: zmiana znaczenia wyrazu, zdobienia i spieszczenia.	2	4
Контрольна робота	2	4
Разом годин за семестр	30	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	Накопичування балів під час вивчення дисципліни здобувачем вищої освіти здійснюється у такому співвідношенні (підсумковий контроль у формі заліку): Загальні 100 балів включають: 1) практичні заняття – 60 % 2) обсяг балів за самостійну роботу: - індивідуальні проєкти – 10 % 3) підсумкова контрольна робота – 30% Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає
-----------------------------------	---

оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань.

Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та відповідну тему відображена у таблиці. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за виконання завдань на практичних заняттях складає 50 балів.

Критерії поточного оцінювання:

«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

«70-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

«50-69 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

«Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Контроль за самостійною роботою.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:

1. Перегляд фільмів

	2. Підготовка індивідуальних проєктів. Підготовка індивідуального проєкту. Вивчення дисципліни передбачає обов'язкову підготовку індивідуального проєкту. Оцінювання індивідуального проєкту здійснюється за 100 бальною шкалою. Максимальна кількість балів за один індивідуальний проєкт складає 15 балів. Метою підготовки індивідуального проєкту є закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни. Критерії оцінювання індивідуального проєкту: «90-100 балів» – індивідуальний проєкт виконано на високому рівні, вирішено усі поставлені завдання. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив повне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією. «70-89 балів» – індивідуальний проєкт містить деякі незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив достатнє володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією. «50-69 балів» – індивідуальний проєкт містить незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно, проте сам проєкт не містить всебічного аналізу, а поставлені питання вирішені не повністю. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив загальне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією. «Менше 50 балів» – індивідуальний проєкт не відповідає поставленим завданням, допущені суттєві помилки та неточності. Наявність мультимедійної презентації без усного захисту проєкту.
Вимоги до письмової роботи	Комплексна контрольна робота охоплює 30 тестових завдань з усіх тем. Контрольна робота виконується на останньому практичному занятті у письмовій формі або на платформі дистанційного навчання.
Практичні заняття	Письмові завдання, виконання вправ, захист виконаних презентацій на обрані теми. Оцінюються кожне завдання за 100-бальною системою.
Умови допуску до підсумкового контролю	- відвідування практичних занять; - активна робота під час практичних занять;

	- здача індивідуальних завдань в межах самостійної роботи																				
Підсумковий контроль	Підсумковий семестровий контроль являє собою підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що з даної дисципліни здійснюється у формі заліку. Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль. Повторне складання допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів). Здобувачі вищої освіти, які одержали під час екзаменаційної сесії більше трьох підсумкових незадовільних оцінок (F, FX) незалежно від виду контролю (екзамен, залік), відраховуються з університету за академічну неуспішність. Здобувачам вищої освіти, які одержали під час екзаменаційної сесії одну-три незадовільні оцінки (F, FX), дозволяється ліквідувати академічну заборгованість у встановлені графіком навчального процесу терміни. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни, яке регламентується Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS. Шкала оцінювання для заліку <table border="1"> <thead> <tr> <th>Університетська</th><th>Оцінка ECTS</th><th>Оцінка за національною шкалою</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td><td>A</td><td rowspan="5">Зараховано</td></tr> <tr> <td>80-89</td><td>B</td></tr> <tr> <td>70-79</td><td>C</td></tr> <tr> <td>60-69</td><td>D</td></tr> <tr> <td>50-59</td><td>E</td></tr> <tr> <td>25-49</td><td>FX</td><td rowspan="2">не зараховано</td></tr> <tr> <td>0-24</td><td>F</td></tr> </tbody> </table>		Університетська	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	90-100	A	Зараховано	80-89	B	70-79	C	60-69	D	50-59	E	25-49	FX	не зараховано	0-24	F
Університетська	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою																			
90-100	A	Зараховано																			
80-89	B																				
70-79	C																				
60-69	D																				
50-59	E																				
25-49	FX	не зараховано																			
0-24	F																				

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Тестові завдання після кожної лекції. Індивідуальні презентації. Вправи до тем. Підсумкова тестова контрольна робота.
Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: 1. Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності. 3. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 4. Положення про запобігання академічному плагіату. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
Відвідування занять	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника». Ознайомитися з положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни

	протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику, подану в переліку додаткових питань для опрацювання). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки: <i>2 бали</i> – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру. <i>2 бали</i> – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни. <i>1 бал</i> – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни. Також за рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
--	--

8. Рекомендована література

Основна:

- Bańko M., *Słownik porównań*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007.
- Bąba S., Dziamska G., Liberek J., *Podręczny słownik frazeologiczny języka polskiego*, Warszawa: PWN, 1996.
- Bąba S., Liberek J., *Słownik frazeologiczny współczesnej polszczyzny*, Warszawa: PWN, 2001.
- Drabik L., Kubiak-Sokół A., Sobol E., *Słownik języka polskiego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2003.
- Kołodziejek E., *Człowiek i świat w języku subkultur*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2015.
- Komorowska E., *Pragmatyka dyrektywnych aktów mowy w języku polskim*, Szczecin–Rostock: PRINT GROUP SP. z o.o., 2008.
- Kondzioła-Pich K., *Pocieszenie jako akt mowy we współczesnym języku polskim i rosyjskim. Studium pragmatyngwistyczne*, Szczecin: Volumina.pl Daniel Krzanowski, 2015.
- Kondzioła-Pich K., Krzanowska A., Łewczenko O., Pawełko I. *Kultura języka i język kultury*. Szczecin 2024.
- Kopaliński W., *Słownik symboli*, Warszawa: Wiedza Powszechna, 1997.
- Kowalewski J., *Język polski na Ukrainie w perspektywie glottodydaktycznej*, Kraków, 2017.
- Kozicka-Borysowska Ż., *Akt mowy „przeproszenia” w języku polskim i rosyjskim. Studium pragmatyngwistyczne*, Szczecin, 2009.
- Kulesza B., *Najnowsze anglicyzmy w języku prasy młodzieżowej*, „Kwartalnik Językoznawczy”

2010/3–4 (3–4),

Mikołajczuk A., *Kognitywny obraz gniewu we współczesnej polszczyźnie*, „Etnolingwistyka. Problemy Języka i Kultury”, Lublin: Wydawnictwo UMCS, 1996, s. 131–146.

Mrhačová E., Ponczova R., *Zvířata v české a polské frazeologii a idiomatice: Česko-polský a polsko-český slovník*, Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě; Nakladatelství Tilia v Šenově u Ostravy, 2003.

Nowa księga przysłów i wyrażen przysłowiowych polskich: t. 1–4, red. J. Krzyżanowski, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1969–1978.

Skorupka S., *Słownik frazeologiczny języka polskiego*, Warszawa: Wiedza powszechna, 1985.

Інформаційні ресурси

25. Portal Edukacyjny – Język polski online / Kultura / Sztuka. – Dostęp: <http://polski-online.pl/>

26. Polski na wynos. – Dostęp: <https://www.polskinawynos.com>

27. Materiały do nauczania języka polskiego. – Dostęp: <http://epolish.eu/main/materials/index.html>

28. Polski / slowka.pl. – Dostęp: <http://www.polski.slowka.pl/>

29. Słownik języka polskiego. – Dostęp: <http://sjp.pwn.pl/>

30. Студентський путівник. Режим доступу: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/Студентський_путівник_2019-20-25.10.pdf

Викладач

Дарія МИЦАН